

[Единъ споменъ]

Тъкмо преди 23 години.

Група младежи, свършили съ отличенъ успѣхъ тогавашното наше висше училище, сега университетъ, трѣбваше да заmine на специализация въ чужбина.

Нѣкои отъ тѣхъ бѣха посочени отъ управата на училището, а нѣкои избрани отъ самото министерство. Между последнитѣ се вредиха и известенъ брой гимназиялни учители, отличили се било съ своята педагогическа, било съ своята книжовна дейность.

Преди да напустне България, групата бѣ повикана отъ покойния Ив. Шишмановъ, тогава министъръ на народната просвѣта, — едно да види тия лица и, друго, да имъ даде нѣкои напѣтствия.

Картината, която се представи предъ очитѣ му, не бѣше твърде отъ радостнитѣ. Почти всички младежи бѣха съ изпити лица, изтощени сили. Кжситѣ палта съ вече два пѣти подгвгани ржкави, изтрититѣ панталони съ орѣфани крачоли и широкитѣ обувки съ извадени навънъ клечки като жбитѣ на полуразложенъ мъртвецъ, напраздно се силѣха да дадатъ приличенъ видъ на хилавитѣ имъ осанки.

Като ги видѣ, Шишмановъ се усмихна добродушно и поиска да знае произхода на всѣкиго отъ групата. . . .

— Така, значи вие сте синове на бедни родители.

Па като помълча малко, допълни:

— Учи ли ви това на нѣщо, млади господа?

Никой не му отговори. Може би, защото не му разбраха въпроса. А може би, не се решаваха да признаятъ една истина, съ която вече бѣха свикнали и, като тѣй, не имъ правѣше никакво впечатление. Все пакъ настана едно смущение срѣдъ групата. Всѣки отъ нея се облѣгаше на другаря си да го извади отъ неудобното положение, въ което бѣ попадналъ.

Шишмановъ долови това и, за да ги избави отъ неудобството, додаде:

— Да ви кажа азъ. Както златниятъ пѣсъкъ се намира въ дъното на рѣкитѣ, така и дарбитѣ на народа трѣбва да се диятъ въ неговитѣ низини. Вие сте най-добро доказателство за това. Повече нѣма какво да ви приказвамъ: васъ вече ви е научилъ животътъ да работите, да се надѣвате и да страдате. А който знае да работи, да се надѣва на себе си и да страда, той